

DALYKO (MODULIO) APRAŠAS

Dalyko (modulio) pavadinimas lietuvių kalba	Dalyko (modulio) pavadinimas anglų kalba	Kodas
<i>Šeima visuomenėje: kaita ir įvairovė</i>	Lietuvių k.	

Anotacija
<i>Kurso metu aptariami pagrindiniai socialiniai, kultūriniai, politiniai, teisiniai pokyčiai turintys įtakos šeimos formų įvairovei, kismui bei komunikacijai visuomenėje. Siekiama pristatyti pagrindines su šeima susijusias sąvokas, komunikacines ir sociologines teorines bei empirines perspektyvas, leidžiančias analizuoti šeimos istorinę raidą, tyrimų kryptis, praktinių veiksmų integravimą kasdieninėje veikloje. Kurso metu bus siekiama padėti suprasti konkrečius šeimos vystymosi etapus gyvenimo eigos perspektyvoje, identifikuoti šeimos raidą formuojančius kontekstinius, socialinius, komunikacinius veiksnius ir susipažinti su pokyčius formuojančiomis socialinėmis jėgomis. Išklause kursą, studentai gebės suprasti šeimos raidą tiek istoriniu, tiek moksliniu aspektu ir gebės identifikuoti socialiniam mobilumui įtaką turinčius veiksnius, kurie gali būti siejami su instituciniais apribojimais. Taip pat, kurso metu bus siekiama identifikuoti šeimoje vykstančius reikšmingus komunikacinius procesus prisidedančius prie šeimoje vykstančių pokyčių, narių socialinę sąveiką, tarpusavio ryšius ir šeimos narių santykių eigą bei kokybę.</i>

Dėstytojas (-ai)	Padalinys (-iai)
Koordinuojantis: dr. Ernesta Platūkytė Kitas (-i): doc. dr. Lijana Stundžė, doc. dr. Aurelija Novelskaitė, doc. dr. Ilona Michailovič, dr. Reda Adomaitienė, dr. Daiva Petrėnaitė, Rūta Latinytė.	Komunikacijos fakultetas, Saulėtekio al. 9, 08303, Vilnius

Studijų pakopa	Dalyko (modulio) tipas
Pirmoji	Bendrųjų universitetinių studijų

Įgyvendinimo forma	Vykdyto laikotarpis	Vykdyto kalba (-os)
Auditorinė / nuotolinė / mišri	Pavasario semestras / Rudens semestras	Lietuvių k.

Reikalavimai studijuojančiajam	
Išankstiniai reikalavimai: nėra	Gretutiniai reikalavimai (jei yra): nėra

Dalyko (modulio) apimtis kreditais	Visas studento darbo krūvis	Kontaktinio darbo valandos	Savarankiško darbo valandos
5	130	50	80 val.

Dalyko (modulio) tikslas						
Suteikti žinių apie šeimos formavimo įvairovę ir socialinių pokyčių kaitą ir bei ugdyti studentų gebėjimus: a) identifikuoti šeimą formuojančius kontekstinius, socialinius ir komunikacinius veiksnius visuomenėje; b) suvokti šeimų įvairovę, nelygybę ir socialinius pokyčius lemiančius struktūrinius aspektus; c) atpažinti ir vertinti šeimoje vykstančius procesus.						
<table border="1" style="width: 100%;"> <thead> <tr> <th style="text-align: center;">Dalyko (modulio) studijų siekiniai</th> <th style="text-align: center;">Studijų metodai</th> <th style="text-align: center;">Vertinimo metodai</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </tbody> </table>	Dalyko (modulio) studijų siekiniai	Studijų metodai	Vertinimo metodai			
Dalyko (modulio) studijų siekiniai	Studijų metodai	Vertinimo metodai				

Žinos šeimos istorinę raidą bei kaitą lemiančius veiksnius bei supras šeimos formų kaitos kompleksiskumą, pagrindines sąvokas ir šeiminio gyvenimo reiškinius analizuojančias teorines perspektyvas.	Informacijos dėstymas, literatūros / vaizdinės medžiagos / probleminių situacijų analizė, refleksija, darbas grupėse, diskusijos	Seminarų metu demonstruojamų studentų (-ų) žinių bei aktyvumo vertinimas, probleminių situacijų analizė ir vertinimas, grupinės užduoties vertinimas / egzaminas raštu
Gebės suprasti šeimos funkcijas visuomenėje bei jos sąveiką su skirtingo lygmens institucijomis bei vykstančių procesų įtaką šeimos institutui		Individualios / grupinės užduoties vertinimas / egzaminas raštu
Gebės atpažinti ir kritiškai vertinti socialinių pokyčių įtaką visuomenėje lemiančią šeimos formavimą, nelygybės apraiškas		Literatūros analizė, grupinės užduoties vertinimas / egzaminas raštu
Gebės atpažinti visuomenėje vykstančių procesų įtaką šeimos narių tarpusavio santykiams		Individualios / grupinės užduoties vertinimas / egzaminas raštu
Gebės analizuoti ir vertinti ne tik pagrindinius nacionalinius teisės aktus bet ir kokybinius ir kiekybinius tyrimų metodus analizuojančius šeiminius santykius, jų kūrimą.		Grupinės užduoties vertinimas / egzaminas raštu

Temos	Kontaktinio darbo valandos						Savarankiškų studijų laikas ir užduotys		
	Pas kai ti os	Kon sul ta ci jos	Se mi na ri ai	Pr at y bos	La bo ra to rin iai da r bai	Pr ak ti ka	Vis as ko nta kti nis da r bas	Sa var an kiš kas dar bas	Užduotys
1. Šeimos ir namų ūkio apibrėžimas, tipų įvairovė mokslinėje ir tarpkultūrinėje perspektyvoje	2						2		-
2. Šeima istorijoje - šeimos formų ir suvokimo kaita visuomenėje	2		2				4	4	Mokslinės literatūros skaitymas (4, p. 59-75) refleksija, grupinės užduoties ruošimas
3. Teoriniai šeimos komunikacijos aspektai: komunikacijos procesai ir modeliai	4		2				6	10	Mokslinės literatūros skaitymas (5, p.1-53).
4. Šeimos formavimas / skyrybos / kohabitacija / pakartotinės partnerystės / separacija – procesų raida, įvairovė ir socialiai pokyčiai	2						2	8	Mokslinės literatūros skaitymas (4, p. 272-311). Pasirengimas seminarui
5. Komunikacija įvairiose šeimos formose ypatumai: išsiskyrusios šeimos, mišrios šeimos (kultūrinė įvairovė), LGBTQ+ šeimos, šeimos, kurią vienas/a iš narių su negalia, šeimos, kuriose auga įvaikinti vaikai/as ir pan.	2		2				4	8	Mokslinės literatūros skaitymas (5, p. 197-249); diskusija
6. Socialinė klasė ir nelygybė šeimoje: šeimos ir darbo derinimas,	2						2	4	Mokslinės literatūros skaitymas (2, 95-114)

lyčių vaidmenys šeimoje, socialinis mobilumas										
7. Šeimoje vykstantys procesai gyvenimo eigos trajektorijoje: tėvystė / motinystė, vaikų priežiūra, šeima vyresniame amžiuje	2		2					4	6	Mokslinės literatūros skaitymas, (1, p. 332-364) refleksija, grupinės užduoties ruošimas
8. Komunikacijos procesai šeimoje: privatumas, tarpusavio konfliktų supratimas, emocijų raiška / komunikacija, socialinis palaikymas (social support), istorijos (sužadėtuvių, gimimas, išgyvenimo istorijos ir t.t.), ritualai, mitai, metaforos	4		2					6	12	Mokslinės literatūros skaitymas (5, p. 413-447, 531-541; 3, p. 169-190); diskusijos
9. Prievarta šeimoje ir jos prevencija	2							2	4	Mokslinės literatūros skaitymas (2, p. 293-322), diskusija, grupinės užduoties ruošimas
10. Seksualinė sveikata ir reprodukciniai procesai šeimoje	2							2	4	Mokslinės literatūros skaitymas (3, p. 398-417)
11. Šeima valstybėje: gerovės politikos modeliai ir pagalbos priemonės	2		2					4	5	Grupinės užduoties ruošimas
12. Šeima ir migracija / transnacionalinės (atotolio) šeimos bei globalūs iššūkiai šeimos raidai	2							2	4	Mokslinės literatūros skaitymas (4, p.103-117), diskusija
13. Šeima tarpkultūrinėje erdvėje: vertybių kaita, jų užtikrinimas ir komunikacijos barjerai	2		2					4	5	Grupinės užduoties pristatymas, diskusija
14. Šeimos įvaizdžiai ir vaidmenys medijose	2		2					4	6	Mokslinės literatūros skaitymas (5, p. 563-593) Grupinės užduoties pristatymas, diskusija
Kurso apibendrinimas. Grįžtamasis ryšys			2					2		
Iš viso	3	2	1					50	80	
	2		6							

Vertinimo strategija	Svoris proc.	Atsiskaitymo laikas	Vertinimo kriterijai
Darbas seminarų metu	20 %	Semestro metu	Priklausomai nuo konkretaus seminaro tikslų ir užduočių, darbas seminaro metu vertinamas, kai seminaro užduotys atlieka kiekviena(-s) studentė(-as) individualiai: 10 (puikiai): Atliktos visos seminaro užduotys demonstruojant puikias, išskirtines žinias ir gebėjimus. 9 (labai gerai): Atliktos visos seminaro užduotys demonstruojant tvirtas, geras žinias ir gebėjimus. 8 (gerai): Atliktos visos seminaro užduotys demonstruojant geresnes nei vidutinės žinias ir gebėjimus arba atlikta iki 90 proc. seminaro užduočių demonstruojant tvirtas, geras žinias ir gebėjimus. 7 (vidutiniškai): Atlikta visos seminaro užduotys demonstruojant vidutines žinias ir gebėjimus, yra neesminių klaidų arba atlikta iki 75 proc. seminaro užduočių demonstruojant tvirtas, geras žinias ir gebėjimus. 6 (patenkinamai): Atliktos visos seminaro užduotys demonstruojant žemesnes nei vidutinės žinias ir gebėjimus (įgūdžius), yra klaidų arba atlikta iki 50 proc. seminaro užduočių demonstruojant tvirtas, geras žinias ir gebėjimus. 5 (silpnai): Atliktos visos seminaro užduotys demonstruojant minimalius reikalavimus tenkinančias žinias ir gebėjimus (įgūdžius) arba atlikta iki 25 proc. seminaro užduočių demonstruojant tvirtas, geras žinias ir gebėjimus. 4 (nepatenkinamai): Atliktos visos seminaro užduotys demonstruojant minimalių reikalavimų netenkinančias žinias ir gebėjimus (įgūdžius). 3 (nepatenkinamai): Atlikta iki 75 proc. seminaro užduočių demonstruojant minimalių reikalavimų netenkinančias žinias ir gebėjimus (įgūdžius).

			2 (nepatenkinamai): Atlikta iki 50 proc. seminaro užduočių demonstruojant minimalių reikalavimų netenkinančias žinias ir gebėjimus (įgūdžius). 1 (nepatenkinamai): Atlikta iki 25 proc. seminaro užduočių demonstruojant minimalių reikalavimų netenkinančias žinias ir gebėjimus (įgūdžius).
Grupinės užduoties atlikimas ir pristatymas	30 %	Semestro metu	Grupinės užduoties atlikimas – bendrą kurso užduotį atlieka studentų (-tų) grupė. Kiekvieno seminaro metu dirbama su konkrečiomis galutinės užduoties veiklomis. Konkretaus seminaro užduotys skiriamos atsižvelgiant į paskaitos turinį. Vertinamas galutinis grupinis darbas ir jo pristatymas. Individualaus vertinimo kriterijai taikomi grupės darbui. Kai visų grupės narių indėlis į užduoties atlikimą yra vienodas – visų grupės narių įvertinimas vienodas; jei kaž kurios(-io) / kaž kurių grupės narių indėlis į užduoties atlikimą yra mažesnis, to(-s) / tų grupės narės(-io) / narių vertinimas yra žemesnis priklausomai nuo indėlio. 10 (puikiai): Atlikta seminaro užduotis demonstruojant puikias, išskirtines žinias ir gebėjimus. 9 (labai gerai): Atlikta seminaro užduotis demonstruojant tvirtas, geras žinias ir gebėjimus. 8 (gerai): Atlikta seminaro užduotis demonstruojant geresnes nei vidutinės žinias ir gebėjimus. 7 (vidutiniškai): Atlikta seminaro užduotis demonstruojant vidutines žinias ir gebėjimus, yra neesminių klaidų. 6 (patenkinamai): Atlikta seminaro užduotis demonstruojant žemesnes nei vidutinės žinias ir gebėjimus (įgūdžius). 5 (silpnai): Atlikta seminaro užduotis demonstruojant minimalius reikalavimus tenkinančias žinias ir gebėjimus (įgūdžius). 4 (nepatenkinamai): Atlikta seminaro užduotis demonstruojant minimalių reikalavimų netenkinančias žinias ir gebėjimus (įgūdžius). 3 (nepatenkinamai): Atlikta iki 75 proc. seminaro užduoties demonstruojant minimalių reikalavimų netenkinančias žinias ir gebėjimus (įgūdžius). 2 (nepatenkinamai): Atlikta iki 50 proc. seminaro užduoties demonstruojant minimalių reikalavimų netenkinančias žinias ir gebėjimus (įgūdžius). 1 (nepatenkinamai): Atlikta iki 25 proc. seminaro užduoties demonstruojant minimalių reikalavimų netenkinančias žinias ir gebėjimus (įgūdžius).
Egzaminas (testas)	50 %	Egzaminų laikymo laikotarpiu	Egzaminas laikomas egzaminų laikymo laikotarpiu ir sudaro 50 proc. galutinio įvertinimo. Egzamino atsiskaitymo užduotį sudaro iki 20 uždaro tipo testo pobūdžio klausimai. Atsakymai į testo klausimus gali sudaryti nuo 0,25-1 balo. 10 (puikiai): Puikios, išskirtinės žinios ir gebėjimai – pasiekti visi modulio siekiniai. 9 (labai gerai): Tvirtos, geros žinios ir gebėjimai – pasiekta ne mažiau kaip 90 proc. modulio siekinių. 8 (gerai): Geresnės nei vidutinės žinios ir gebėjimai – pasiekta ne mažiau kaip 80 proc. modulio siekinių. 7 (vidutiniškai): Vidutinės žinios ir gebėjimai, yra neesminių klaidų – pasiekta ne mažiau kaip 70 proc. modulio siekinių. 6 (patenkinamai): Žinios ir gebėjimai (įgūdžiai) žemesni nei vidutiniai, yra klaidų – pasiekta ne mažiau kaip 60 proc. modulio siekinių. 5 (silpnai): Žinios ir gebėjimai (įgūdžiai) tenkina minimalius reikalavimus – pasiekta ne mažiau kaip 50 proc. modulio siekinių. 4 (nepatenkinamai): Žinios ir gebėjimai (įgūdžiai) netenkina minimalių reikalavimų iki 40 proc. modulio siekinių. 3 (nepatenkinamai): Žinios ir gebėjimai (įgūdžiai) netenkina minimalių reikalavimų iki 30 proc. modulio siekinių. 2 (nepatenkinamai): Žinios ir gebėjimai (įgūdžiai) netenkina minimalių reikalavimų iki 20 proc. modulio siekinių. 1 (nepatenkinamai): Žinios ir gebėjimai (įgūdžiai) netenkina minimalių reikalavimų iki 10 proc. modulio siekinių.
Seminarų lankomumas yra privalomas. Egzaminą leidžiama laikyti kai atsiskaityta už seminarų ir grupinę užduotį.			

Galutinis įvertinimas – kaupiamasis balas, kuriame seminarų užduočių atlikimas, grupinės užduoties atlikimas (bei pristatymas) bei egzamino įvertinimai sudaro, atitinkamai, 20/30/50 proc. viso įvertinimo.

	Autorius	Leidimo metai	Pavadinimas	Periodinio leidinio Nr. ar leidinio tomas	Leidimo vieta ir leidykla	Prieiga internete ar VU bibliotekoje
Privalomoji literatūra						
1.	Benokraitis, N.	2019	MarriagesandFamilies: Changes, ChoicesandConstrains, 9th Edition		PrenticeHall	
2	Cherlin A.	2013	PublicandPrivateFamilie: AnIntroduction, 7th Edition		McGrawHill	
3.	M. Fine, F. D. Fincham (eds.)	2013	HandbookofFamilyTheories. A ContentBasedApproach		Routledge	
4.	Cohen, P. N.	2018	TheFamily. Diversity, InequalityandSocialChange, 2nd Edition		W.W. Norton & Company	
5.	A. L. Vangelisti (eds.)	2004	HandbookofFamilyCommunication		Lawrence Erlbaum Associates, Publishers	
Papildoma literatūra						
	Maslauskaite, A., Baublytė, M.	2012	Skyrybų visuomenė. Ištuokų raida, veiksniai, pasekmės		Lietuvos socialinių tyrimų centras	
	V.Stankūnienė, A.Maslauskaitė (sud.)	2009	Lietuvos šeima. Tarp tradicijos ir naujos realybės		Socialinių tyrimų institutas	
	Stankūnienė, V., Maslauskaitė, A.	2007	Šeima abipus sienų. Lietuvos transnacionalinės šeimos genezė, funkcijos, raidos perspektyvos		Tarptautinė migracijos organizacija ir Socialinių tyrimų institutas	
	J. Scott, J. Treas, M.Richards (eds.)	2004	TheBlackwellCompanion to theSociologyofFamilies		Blackwell Publishing	
	Ch. Segrin, J. Flora	2004	FamilyCommunication		Taylor& Francis Group	